

2/10

581/1593

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 14.09.2007

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Konusu		Anayasa		
Tarih:		1.10.2007 2/10		
Md.Y.	Modur	D.Şek.	İ.Şek.	Gen.Sek.
19	Nm	8	10	10
BAŞKAN		L. M. M.		

M. Yazıcıoğlu
Muhsin YAZICIOĞLU
BBP Genel Başkanı
Sivas Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n  ve Mecliste'ki g r   meleri daha demokratik hale getirmek, Meclis'te temsil edilen partilere göstermelik değil, gerçek anlamda bir temsil imk n  tanımak, çok seslili i ve en üst seviyede katılım  sağlayarak, Meclis'teki müzakerelerin verimini artırmak.

Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi, milli iradenin gerçek anlamda temsil edildiği, düşünceyi ifade hürriyetinin en geniş anlamda kullan labildi i, daha saygın bir yer haline gelmiş olacaktır.

Nitekim Anayasa'nın 68. maddesinin 2. fıkrası bu konuda temel bir dayanak teşkil eder. Orada "Siyasi partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır." denilmiş ve grup kavramı yerine parti kavramı ön plana çıkarılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- İttüzüğün Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 59 uncu maddesinde "Hükümet, olağanüstü acele hallerde gündem dışı söz isterse, Başkan, bu istemi yerine getirir. Hükümetin açıklamasından sonra, siyasi parti grupları birer defa ve onar dakikayı aşmamak üzere, konuşma hakkına sahiptirler." Denmektedir. Yapılacak İttüzük değişikliği ile grubu olmayan siyasi partilere de Meclis Kürsüsünden görüş ve düşüncelerini beyan etme imkanı sağlanmış olacaktır.

MADDE 2- İttüzüğün Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 61 inci maddesinde "Söz, kayıt veya istem sırasına göre verilir.

Genel Kurul gerekli görürse, görüşme konusunun lehinde, aleyhinde ve üzerinde olmak üzere sırayla söz verilir.

Hükümete, esas komisyona ve siyasi parti gruplarına söz almada öncelik tanınır." Denmektedir. Bu madde de yapılacak değişiklikle grubu olmayan partilerin de söz almada öncelik sırası verilmiş olacaktır.

MADDE 3- Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 72 inci maddesinde "Tüzük'te başkaca bir hüküm yoksa her konuda, her siyasi parti grubunun grupları adına, bunlar dışında iki üyenin de kendileri adına birer defa konuşma hakları vardır." Denmektedir. Bu maddede yapılacak bu değişiklikle grubu olmayan siyasi partilerinin bir milletvekilinin partileri adına konuşma hakkı doğacaktır.

MADDE 4- Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 81 inci maddesinde "Aksi, Danışma Kurulu'nun teklifiyle Genel Kurul'ca kararlaştırılmamışsa; kanun tasarı ve tekliflerinin tümü hakkında siyasi parti grupları, komisyon ve Hükümet adına yapılan konuşmalar yirmişer, diğer üyeler tarafından yapılan konuşmalar onar dakikadır." Denmektedir. Bu maddede de yapılacak değişiklikle yine grubu olmayan siyasi partilerin milletvekillerine görüşülen kanun tasarı ve teklifleri hakkında partilerinin görüş ve önerilerini bildirme imkanı verilmiş olacaktır.

MADDE 5- Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 86 ıncı maddesinde yapılacak bu değişiklikle "Tasarı veya teklifin tümünün kesin olarak oylanmasından önce milletvekilleri, ne yolda oy kullanacaklarını kürsüden belirtmek isterlerse grubu olmayan siyasi partilerin temsilcilerine öncelik tanıyarak, lehte ve aleyhte birer kişiye söz vermesi sağlanmış olacaktır.

MADDE 6- Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 102 inci maddesinde "Genel görüşme açılıp, açılmamasına Genel Kurul karar verir.

Genel Kurul'da bu konudaki görüşmede Hükümet, siyasi parti grupları ve istemde bulunan milletvekillerinden birinci imza sahibi veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi konuşabilir." Denmektedir. Bu madde de yapılacak değişiklikle grubu olmayan siyasi partilerin milletvekillerinin konuyla ilgili parti görüş ve düşüncelerini meclis kürsüsünden açıklama imkanı sağlanmış olacaktır.

MADDE 7- Yürürlük maddesidir.

MADDE 8- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1- 5/3/1973 tarihli ve 584 Karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 59 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 59- Meclis Genel Kurulu'na duyurulmasında zaruret görülen olağanüstü acele hallerde beşer dakikayı geçmemek üzere, Başkanın takdiriyle en çok üç kişiye gündem dışı söz verilebilir. Hükümet bu konuşmalara cevap verebilir.

Hükümet, olağanüstü acele hallerde gündem dışı söz isterse, Başkan, bu istemi yerine getirir. Hükümetin açıklamasından sonra, siyasi parti grupları birer defa ve onar dakikayı aşmamak üzere, konuşma hakkına sahiptirler. **Grubu bulunmayan partilerin milletvekillerinden birer kişiye de beş dakikayı geçmemek üzere söz verilir.”**

MADDE 2- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 61- Söz, kayıt veya istem sırasına göre verilir.

Genel Kurul gerekli görürse, görüşme konusunun lehinde, aleyhinde ve üzerinde olmak üzere sırayla söz verilir.

Başkan, görüşmeye başlamadan önce, söz sırasına göre söz alanların adlarını okutur.

Hükümete, esas komisyona, siyasi parti gruplarına ve grubu olmayan partilerin de birer milletvekiline, söz almada öncelik tanınır. İlk öncelik esas komisyona, ikinci öncelik Hükümete, üçüncü öncelik siyasi parti gruplarına aittir. Siyasi parti gruplarına istem sırasına göre söz verilir.

Grup sözcüleri, yetki belgelerini Başkanlığa vermek zorundadırlar.

Son söz milletvekilinindir.

Bir milletvekili, söz sırasını diğerine verebilir. Söz sırasını bir başkasına veren milletvekili, bundan faydalanan milletvekilinin sırasında konuşabilir.”

MADDE 3- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 72- Tüzük'te başkaca bir hüküm yoksa, her konuda, her siyasi parti grubunun grupları adına, grubu olmayan partilerden birer milletvekilinin partileri adına, bunlar dışında iki üyenin de kendileri adına birer defa konuşma hakları vardır. Bu konuşmalar yapıldıktan sonra görüşmelerin devam etmesine dair önerge verilmemişse, Başkan görüşmelerin tamamlandığını bildirir.

Görüşmelerin devam etmesine dair önerge verilmiş ve bu önerge de Genel Kurul'un işaret oyuyla kabul edilmiş ise, birinci fıkra gereğince siyasi parti gruplarına, grubu olmayan partilerin birer temsilcisine ve diğer milletvekillerine ikinci defa konuşma hakkı doğar.”

MADDE 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 81- Kanun tasarı ve teklifleri; Genel Kurul'da, aşağıda belirtilen usule göre görüşülür:

- a) Tasarı veya teklifin tümü hakkında görüşme açılır.
- b) Tasarı veya teklifin tümünün görüşülmesinden sonra soru-cevap işlemi yapılır. Tasarı veya teklifin tümü üzerinde soru-cevap süresi yirmi, maddeler üzerinde on dakika ile sınırlıdır.
- c) Tasarı veya teklifin maddelerine geçilmesi oylanır.
- d) (İptal: Ana. Mah.'nin 31.01.2002 tarih ve E. 2001/129, K. 2002/24 Sayılı Kararı ile)
- e) Tasarı veya teklifin tümü oylanır.

Anayasa değişiklikleri hariç, kanun tasarı ve tekliflerinin tümünün veya maddelerinin oylanması, açık oylamaya tâbi işlerden değilse, yirmi üyenin talebi halinde açık oyla, aksi takdirde işaretle yapılır.

Aksi, Danışma Kurulu'nun teklifiyle Genel Kurul'ca kararlaştırılmamışsa; kanun tasarı ve tekliflerinin tümü hakkında **siyasi parti grupları, komisyon ve Hükümet adına yapılan konuşmalar yirmişer, grubu olmayan partilerin temsilcileriyle, diğer üyeler tarafından yapılan konuşmalar onar dakikadır.**

Maddeler hakkında konuşma süreleri bunun yarısı kadardır.

Maddelerine geçilmesi veya tümü kabul edilmeyen kanun tasarı ve teklifleri, Genel Kurul'ca reddedilmiş olur.

Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri gönderilen kanunların sadece uygun bulunmayan maddelerinin görüşülmesine kanunun görüşmelerine başlamadan önce Genel Kurul'ca görüşmesiz karar verilebilir. Bu durumda, sadece uygun bulunmayan maddelerle ilgili görüşme açılır. Kanunun tümünün görüşülmesine karar verilmesi durumunda ise Kanun yukarıdaki fıkralara göre görüşülür. Kanunun tümünün oylaması her halde yapılır.

MADDE 5- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 86- Tasarı veya teklifin tümünün kesin olarak oylanmasından önce milletvekilleri, ne yolda oy kullanacaklarını kürsüden belirtmek isterlerse; **Başkan, grubu olmayan partilerin temsilcilerine öncelik tanıyarak, lehte ve aleyhte birer kişiye söz verir.** Bu konuşma kısa, açık ve gerekçeli yapılır."

MADDE 6- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 102- Genel görüşme açılması, Hükümet, siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önergeyle istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınır, Genel Kurul'a ve Hükümete duyurulur.

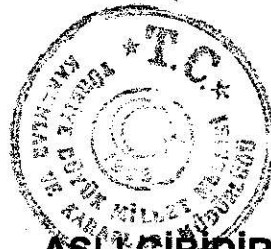
Verilen önergenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere önergenin özetini eklemek zorundadırlar. Genel Kurul'da bu özet okunur.

Genel görüşme açılıp, açılmamasına Genel Kurul karar verir.

Genel Kurul'da bu konudaki görüşmede Hükümet, siyasi parti grupları, grubu olmayan partilerin birer temsilcisi ve istemde bulunan milletvekillerinden birinci imza sahibi veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi konuşabilir. Genel Kurul, genel görüşme açılıp, açılmamasına işaretle oylama suretiyle karar verir. "

MADDE 7- Bu İçtüzük değişikliği yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu İçtüzük değişikliği Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

ASLI GIBİDİR

[Handwritten signature]

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Kanunlar ve Kararlar Müdürü